Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr. Wilno, dn.10 stycznia 1933 r.- 789.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"L i e t u v o s A i d a s" o s t o s u n k a c h p o l s k o l i t e w s k i c h w 1 9 3 2 r. "Liet.Aid."Nr.4.5.I.1933 r. zamieszcza artykuł niejakiego Tadeusza Szulca, jednego z 33 wysiedlonych w swoim czasie z Wileńszczyzny Litwinów p.t."Polska a my w 1932 r." Streszczenie:

Szereg bolesnych wydarzeń, niby głęboki ocean oddziela Litwinów od sąsiedniego narodu polskiego. Przedewszystkiem oddziela Litwinów od Polaków podstępne zagarnięcie i okupacja stolicy Wilna i trzeciej części ziem litewskich. Pozatem codziennie się czyta w prasie smutne wiadomości z tamtej strony linji administracyjnej o niesłychanie okrutnych i wyrafinowanych prześladowaniach Litwinów i Białorusinów. Dopuszczają się tego wszystkiego Polacy, którzy ośmielają się jeszcze dotychczas nazywać Litwinów "braćmi" i używać hasła "równi z równymi, wolni z wolnymi", występując w roli obrońców małych narodów przeciwko niebezpieczeństwu niemieckiemu i rosyjskiemu.

Przed wojną Polska, znajdując się sama pod jarzmem zaborców zdobyła się na piękną poezję, wyrażającą nieszczęścia narodowe. Poezja ta zjednała Polakom sympatje innych narodów, każąc im wierzyć w szczerość głoszonych przez Polaków haseł.Jednak bezpośrednio po odzyskaniu niepodległości Polacy zaczęli uciskać mniejszości narodowe. Okazało się więc, że wysuwane przez poezję polską hasła były jedynie parawanikiem.

Zadaćby należało uczciwszym Polakom pytania następujące: 1/Czyż Litwa w chwili zawierania przez Jagiełłę związku małżeńskiego z Jadwigą nie była politycznie i terytorjalnie kilkakrotnie większa od Polski? 2/Co uczynili z Litwą Polacy w ciągu 400 lat swych wpływów, kiedy to w 1795 r. w czasie trzeciego rozbioru Polski nazwa Litwy niemal już nie figurowała? 3/Czyż w ciągu tych 400-tu lat nie wyrządzili Polacy Litwinom całego szeregu krzywd narodowych, politycznych i gospodarczych? 4/Czy Polacy rozumieją chęć narodu litewskiego tworzenia państwa zupełnie oddzielnie od Polski? Na jakich to podstawach prawnych i moralnych Polacy stawiali Litwinom wszelkie przeszkody,byleby zaszkodzić narodowi litewskiemu w jego wysiłkach do samodzielności? 5/Czy mogą być wieczne różne unje polityczne między poszczególnemi narodami i państwami? 6/Czy nie jest znana unja Kalmarska z 1397 r., na podstawie której Danja, Norwegja i Szwecja tworzyły jedno państwo, a obecnie są samodzielne? 7/Na jakiej podstawie zagrabiono podstępnie stolicę Wilno i trzecią część Litwy, inscenizując bunt Żeligowskiego i Sejm Wileński? Na jakiej podstawie prowadzi się w Wileńszczyźnie niemiłosierną politykę tępienia litewskości? 8/Czyż decyzja konferencji Ambasadorów w sprawie wileńskiej uzasadnia obecny stan rzeczy? 9/Czyż Polacy nie wyzyskują słabszych od siebie, depcąc wszelkie zasady etyczne? 10/Dlaczego Polacy przywłaszczają Adama Mickiewicza i innych działaczy i pisarzy litewskiego pochodzenia, nazywając ich Polakami? 11/Dlaczego Polacy dali Litwinom chrześcijaństwo i na tej podstawie żądają dla siebie na Litwie jakichś specjalnych praw i przywilejów,, zapominając, że sami otrzymali chrześcijaństwo od Czechów, którym przecież nie są skłonni udzielać jakiegoś pierwszeństwa? 12/Dlaczego Polacy uważają za stosowne zaszczepiać polskiego ducha na Pomorzu Śląsku i Poznaniu wśród zniemczonych i wynarodowionych żywiołów polskich, a jednocześnie biorą za złe wysiłki innych narodów,które się starają ożywić ducha narodowego wśród wynarodowionych rodaków? 13/Czyż naród polski nie ponosi odpowiedzialności za podstępne pogwałcenie traktatu suwalskiego? 14/Dlaczego zagrabione Wilno całkiem zamiera? 15/Czy można się szczycić z tego, że się siłą tłumi w ziemiach okupowanych miejscowy element i sztucznie zaludnia się ziemie obce przy pomocy Polaków? 16/Język polski i polska obca dla ducha litewskiego kultura wreszcie słowiańskie obyczaje są narzucane gwałtem zdawien dawna. Litwini wierzą, że nie stanie się z nimi to, co się stało w swoim czasie ze szlachtą litewską. 17/Historja poucza, że za złą wolę jednostek odpowiada nawet cały naród, czy nie wyraźne tego przykłady stanowią Rosja, Austrja i Niemcy?

"R y t a s" o t w i e r d z a c h n i e m i e c k o ś c i n a L i t w i e ."Rytas" Nr.4 z 5.I.1933 r.Art.p.t."Twierdze niemieckie na Litwie". Streszczenie:

Prasa niemiecka w ostatnich czasach szerzy o Litwie i Litwinach różne niebywałe rzeczy, pragnąc widocznie wzniecić przeciwko Litwinom nienawiść społeczeństwa niemieckiego. Poczęści jej się to udaje, czego przykładem może być zasmarowanie szyldu Konsulatu litewskiego w Tylży, zranienie żony konsula litewskiego przy pomocy ciśniętego kamienia, poturbowanie Vydunasa i t.d. Na wszystkie te wypadki prasa niemiecka zamyka oczy. Tego rodzaju postępowanie jest zupełnie nieusprawiedliwione, zwłaszcza, gdy się uwzględni, iż właśnie prasa niemiecka szerzy wieści o litewskim braku kultury o prześladowaniu Niemców na Litwie i t.d.

Prasie niemieckiej w oczernianiu Litwinów dopomagają niemieckie organizacje i różne wiece. Niedawno na zebraniu Związku Kobiet pruskich w Tylży wygłoszono skierowane przeciwko Litwinom przemówienia. Porównano przy tej okazji kulturę litewską z mało wartościowym grzybem.

Na Litwie istnieją twierdze niemieckości, których spokojna egzystencja zadaje kłam temu wszystkiemu, co pisze na temat rzekomego prześladowania prasa niemiecka. O tych twierdzach niemieckich można się dowiedzieć z samych niemieckich gazet, jak np. "Koen. Hart. Ztg." /z 22.XI.32r./:"Od pewnego czasu Kościół i szkoła, będąc ze sobą w ścisłym związku stanowią kulturalną twierdzę niemiecką w Szawlach. Najwięcej wszakże Niemców znajduje się na południu, podczas, gdy w północnych powiatach Litwy jest ich mniej. W poniewieżu np. znajduje się np. 15 do 20 rodzin niemieckich,pochodzących z Hanoweru, Turyngji i t.d.:Koch, Szwartz, Ludwig, Kunstman i t.d. Niemcy mają swe nieruchomości, a pozatem zajmują stanowiska w instytucjach państwowych, miejskich, w fabrykach i t. d."

K r o n i k a.

O d r o c z e n i e d ł u g ó w w o j e n n y c h L i t w y. "Liet.Žinios" /Nr.4.I.33/: W końcu 1932 r. Litwa miała płacić z tytułu długów wojennych Anglji 1.135,90 funtów szt., Włochom - 16.273 liry i Francji - 5.907.505 franków. Pomienione państwa zgodziły się odłożyć spłatę tych długów aż do chwili, gdy sprawa długów wojennych zostanie rozwiązana na forum międzynarodowem.

S p r a w a r o k o w a ń h a n d l o w y c h z H i s z p a n j ą .Prasa kowieńska /I.33/: Litewsko-hiszpańskie rokowania handlowe trwają w dalszym ciągu. Rząd litewski przesłał w tej sprawie specjalne pełnomocnictwa posłowi litewskiemu w Stokholmie p.Sawickisowi.

D o k o ł a r o k o w a ń l i t e w s k o - n i e m i e c k i c h. Prasa kowieńska /I.33/:W związku z różnemi pogłoskami, obiegającemi dokoła przyszłych rokowań litewsko-niemieckich w sprawie stosunków handlowych, podają z kół miarodajnych, że podczas rokowań przewiduje się kolejne dyskusje w sprawach bieżących, które w stosunkach państw sąsiadujących są stale na porządku dziennym i wśród których obecnie zajmują ważne miejsce sprawy stosunków handlowych oraz kwestje, jakie wynikają z istniejących między obu państwami traktatów. Koła te nic nie wiedzą o tem, aby zamierzano prowadzić rozmowy na tematy polityczne, jako też o podróży do Berlina min. Spr.Zagr. lub prezesa ministrów.

M i ę d z y n a r o d o w a k o n f e r e n c j a k o l e j o w a. Prasa kowieńska /I.33/: 6 i 7 stycznia odbyła się konferencja kolejowa w sprawie zmiany rozkładu pociągów pośpiesznych. Z ramienia Litwy udaje się na konferencję naczelnik wydziału technicznego inż. Rugis.

U d z i e l e n i e a g r é m e n t nowemu p o s ł o w i n i e m i e c k i e m u .Prasa kowieńska /I.33/: 5 stycznia rząd litewski powiadomił rząd niemiecki, że zgadza się na objęcie stanowiska posła niemieckiego w Litwie przez niemieckiego konsula generalnego w Leningradzie Zechlina.Poseł Morath opuszcza Litwę w najbliższych dniach.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"Lietuvos Aidas" o działalności samorządów. "Liet.Aidas" Nr.4 z 5.I.1933 r. Art.p.t."Prace samórządów". Streszczenie:

Praktyka działalności samorządów wykazała, że popełniały one błędy. Pozatem samorządy były wykorzystywane do celów politycznych. W związku z tem samorządy nie mogły wykonywać należycie swych zadań. Tak więc w organizacji samorządów tkwiły poważne luki, dla których usunięcia wypadło zmienić ustawę. Opozycja wszczęła z tego powodu w swoim czasie wielki alarm, nie chcąc dopuszczać do wyborów. Jednak wybory przeszły pomyślnie i dziś samorządy złożone z ludzi różnych kierunków pracują dla dobra kraju, dokładając wszelkich wysiłków, by spełnić swe ciężkie w związku z kryzysem gospodarczym zadania. Do zadań tych należy w pierwszym rzędzie zaopatrzenie szkół w lokale. Pozatem w zakres działalności samorządów wchodzi również budowa i naprawa mostów. Samorządy zmierzają do tego, by zastąpić dotychczasowe mosty drewniane żelbetonowemi. Wreszcie do zadań samorządów należy sprawa szpitali. Dotychczas szpitale nie stały na wysokości zadania. Ostatnio w 1930-1932 r. samorządy, korzystając z poparcia rządu zbudowały 3 nowe i urządzone nowocześnie szpitale w Poniewieżu, Rakiszkach i Taurogach. Rozszerzono również szpitale w Ucianie i Rosieniach. W r.b. ma się zacząć budowa nowych szpitali w innych powiatach. Nowy szpital ma również powstać w Kownie. Rok budżetowy 1932 samorządy zakończyły bez deficytu.

Kronika.

Kongres wilnian. "Rytas" /Nr.5.I.33/: 5 i 6 stycznia odbył się w Kownie kongres wilnian z udziałem 408 osób.Uczestnikami kongresu byli działacze i wogóle mieszkańcy Wileńszczyzny.Podczas kongresu wygłoszono szereg referatów o sytuacji"na ziemiach okupowanych", podkreślając "ciężką sytuację uciskanych Litwinów". Mówcy zwłaszcza podkreślali ciężką sytuację szkolnictwa litewskiego, któremu się stawia "nieludzkie" przeszkody. O ile tak pójdzie dalej, to zdaniem mówców, po kilku latach może nie pozostać ani jednej szkoły litewskiej w Wileńszczyźnie.

Jeden z mówców prof.Żemaitis wysunął wniosek, by kwestja wileńska była wyłączona ze sporów partyjnych i stanowiła odtąd cement, któryby łączył wszystkich Litwinów.

Kongres powziął następujące rezolucje: 1/prosić rząd o poczynienie kroków na skalę międzynarodową, by ludności ziem "okupowanych" i nieokupowanych wolno było przynajmniej raz do roku spotkać się przy linji demarkacyjnej; 2/posłać ludności "ziem okupowanych" bez różnicy narodowości wyrazy współczucia; 3/ogłosić zagranicą kiedy i w jaki sposób Polacy zajęli Wilno i prosić o ochronę praw ludności ziem "okupowanych"; 4/zwrócić się do Ojca św.,by poskromił "polonizatorów", depczących prawa katolików Litwinów i Białorusinów; 5/prosić rząd, by nie płacił odszkodowania za wywłaszczone dwory obszarnikom, którzy zbiegli do Polski; 6/posłać zagranicę ostrą rezolucją protestu przeciwko rozstrzelaniu niewinnych Litwinów Szimkunasa i Bakanauskasa; 7/zwrócić się do społeczeństwa litewskiego, by wyłączyło sprawę wileńską ze swych sporów ideologicznych, uważając ją za cement, łączący wszystkich Litwinów.

Projekt ustawy o walce z chorobami zakaźnemi. Prasa kowieńska./I.33/:M-stwo Spraw Wewn. przesłało Gabinetowi Ministrów celem rozpatrzenia projekt nowej ustawy o walce z chorobami zakaźnemi. Projekt przewiduje rozszerzenie działalności samorządów w dziedzinie pomocy lekarskiej dla chorych na choroby zakaźne. W krótkim czasie zostanie przesłany do Gabinetu Ministrów projekt ustawy o przymusowem leczeniu chorób płciowych.